

Pöytäkirja

Valkoposkihanhen ja merimetson siirtäminen riistalajeiksi -työryhmän 5. kokous

Aika: 15.10.2024 klo 12-14

Paikka: etäkokous (Microsoft Teams)

Läsnä: Vesa Ruusila pj., Jussi Laanikari, Teemu Nikula siht., Maria Westerman, Laura Mononen, Sauli Härkönen, Markus Piha, Markku Mikkola-Roos, Mika Pirinen, Juha Riippi, Liisa Maanpää, Heikki Piiparinen, Heikki Lehtinen

Kokous avattiin ja esityslista hyväksyttiin. Sovittiin, että YM:n kustannusarvion yhteydessä keskustellaan myös LUKE:n rahoitustilanteesta.

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin. Pöytäkirja löytyy Teamsin tiimi-tiedostoista.

Maria Westerman (YM) esitteli mahdollista lajisiirtoa lintudirektiivin 2/B liitteeseen (Suomessa nykyisin 18 lajia), joka mahdollistaa metsästyksen jäsenvaltiokohtaisesti. Kyseessä olisi vaihtoehtoinen ratkaisu ja kevyempi menettely kuin liitesiirot kokonaisuudessaan. Liitesiiirron edellytyksenä on komission ehdotus (esimerkiksi jäsenvaltion painostuksesta) ORNIS-komitealle, joka antaa lausunnon asiasta. Lausunto annetaan 41 äänen enemmistöllä. Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset. Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaiset tai lausuntoa ei ole, komissio tekee neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä ja neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä. Lajisiirrosta on ennakkotapaus vuodelta 1994, kun viisi varislajia lisättiin liitteeseen 2/B ja kaksi kahlaajalajia poistettiin Italian osalta liitteestä. Liitesiiirron osalta vaikuttamistyötä on jatkettava varsinkin uuden komission suuntaan.

Työryhmässä keskusteltiin ORNIS-komitean toiminnasta ja siihen liittyvistä haasteista. Sovittiin, että Maria Westerman selvittää komitean toimintaa ja kokoonpanoa seuraavaan kokoukseen.

Keskusteltiin YM:n euroistetusta kustannusarviosta. YM:n edustaja totesi, että palkkataulukkojen avulla voidaan arvioida euromääräisesti aiheutuvia kustannuksia.

Markus Piha (LUKE) nosti esiin lajisiirrosta LUKE:lle kannanseurannasta aiheutuvien kustannusten arvioinnin. Työryhmässä keskusteltiin, että lähtökohtaisesti YM:n hallinnonalalla käytetty resurssi siirtyy YM:n hallinnonalalta MMM:n hallinnonalalle. Mahdollisesti voisi harkita palvelun ostamista SYKE:ltä. Sovittiin, että asiaa selvitetään ensin LUKE:n ja SYKE:n toimesta.

Jussi Laanikari (MMM) esitteli ryhmälle jaettua HE-luonnosta. Esityksessä on varsinaisen ehdotuksen lisäksi tarkasteltu vaihtoehtoista vaihtoehtoa. Varsinaisessa ehdotuksessa valkoposkihanhi ja merimetso lisättäisiin metsästyslain riistalajien luetteloon, mutta lajit säädettäisiin direktiivin edellyttämällä tavalla aina rauhoitetuksi. Lisäksi metsästyslaissa muutettaisiin termi kalavesille kalataloudeksi. Lisäksi mahdollistettaisiin ilmoitusmenettelyn käyttö valkoposkihanhelle ja merimetsolle (muun muassa toistuvia viljelysvahinkoja kärsineillä pelloilla ja kalojen kutualueilla). Riistavahinkolakiin tehtäisiin tarvittavat muutokset valkoposkihanhiin aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi. Sääntely vastaisi pitkälti RAULAKO-lakia. Hyötyjä muun muassa se, että ilmoitusmenettely vähentää byrokratiaa ja Suomen riistakeskus poikkeusluvittaa nopeammin kuin ELY-keskus. Etuna on myös se, että saalis voitaisiin hyödyntää (poislukien valkoposkihanhi oikeuskäytännöstä johtuen).

Haittoja: Kevään osalta tulee kahden luukun järjestelmä, koska keväällä on saatava ELY-keskukselta häirintälupa muun linnuston häirintään. Valkoposkihanhiin ampuminen ei nykyisen oikeuskäytännön perusteella onnistu, koska paukkupatruunat on todettu muuksi tyydyttäväksi

ratkaisuksi. Ehdotus ei ole kustannusneutraali. Tietojärjestelmämuutosten takia voimaan aikaisintaan vuonna 2027.

Työryhmässä keskusteltiin siitä, miten varmistetaan korvausten maksu täysimääräisenä. Todettiin, että asiasta on keskusteltava VM:n kanssa. YM:n momentilla on merkittävästi enemmän varoja korvausten maksamiseen, mikä tuo joustoa. MMM:n momentilla tilanne on heikompi ja korvausten täysimääräinen maksaminen on epävarmaa. Hallitusohjelmassa on linjattu, että korvaukset turvataan.

Työryhmässä keskusteltiin vaihtoehtoisesta ratkaisusta, missä ainoastaan rauhoituksesta poikkeamisesta (sisältäen ilmoitusmenettelyn) säädettäisiin metsästyslaissa ja korvausten maksamisesta edelleen nykytilanteen mukaisesti RAULAKO-laissa. Vaihtoehdon etuna olisi nopea luvitus, ilmoitusmenettelyn tuoma byrokratian purku, ei tarvetta Ruokaviraston tietojärjestelmämuutoksilla eikä tarvetta korvausjärjestelmän notifiointille.

YM:n edustaja Maria Westermanin mukaan YM ei kannata vaihtoehtoista ratkaisua, koska tarkoituksena on siirtää lajit kokonaisuudessaan (myös korvauskysymykset) MMM:n hallinnonalalle. YM ei näe tarvetta hallinnon eriyttämiselle. Suomen riistakeskuksen edustaja Sauli Härkönen katsoi, että ehdotettu vaihtoehtoinen ratkaisu toteuttaisi hallitusohjelmaa hyvin ja olisi nopeammin toteutettavissa, koska ei ole tarvetta notfiointille eikä tietojärjestelmämuutoksille. Ensimmäisessä vaihtoehdossa toteutus mahdollista aikaisintaan vuonna 2027 tietojärjestelmämuutoksista johtuen. Ruokaviraston Juha Riippi totesi, että vaihtoehtoinen ratkaisu olisi parempi myös Ruokaviraston kannalta muun muassa kustannussäästöjen vuoksi.

Puheenjohtaja ehdotti, että seuraavaan kokoukseen pyydetäisiin VM:n edustaja mukaan. Kuitenkin ensin YM:n ja MMM:n edustajien olisi syytä yhdessä selvittää siirrettävien määrärahojen määrä ja se, miten siirto toteutetaan YM:n ja MMM:n välillä. Seuraavaan kokoukseen olisi hyvä saada myös lisätietoa ORNIS-komitean toiminnasta, erityisesti nykytilanteesta. Lisäksi seuraavassa kokouksessa käytäisiin läpi seurantaryhmän kokouksesta saatava palaute.

Muiden asioiden yhteydessä keskusteltiin mietinnön (HE:n) valmistelun jatkosta.

Seuraava kokous on tiistaina 29.10. klo. 13-15.

Kokous päätettiin 13.46